

УДК 616.12.72-06

■ Ю.Г. Кияк, д. мед. н., проф.
Р.Я. Єрченко, лікар-інтерн

■ Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького

ВПЛИВ АПІТЕРАПІЇ НА ЛІКУВАННЯ ПЕРСИСТУЮЧОЇ ФОРМИ МИГОТЛИВОЇ АРИТМІЇ

У клініці внутрішніх хвороб особливе місце займають патології серцево-судинної системи. Захворювання серця є однією з провідних причин погіршення якості життя у пацієнтів. Найпоширенішими порушеннями серцевого ритму є миготлива аритмія або фібриляція передсердь (ФП) і займає друге місце після шлуночкової екстрасистолії. Її поширення становить 1-2 % в осіб до 60 років і 8-12 % – після 75 років [3].

У комплексній терапії або самостійно широко використовують апітерапію. Апітерапія – застосування бджолиної отрути з лікувальною метою [2]. Апітоксин – секрет, що виділяється ниткоподібною залозою жалючого апарату бджоли [4].

Бджолина отрута містить велику кількість біологічно активних хімічних речовин: білок мелітин, ферменти гіалуронідазу, лецитиназу А; адолапін, вільні амінокислоти, гістамін, мурашину кислоту, фосфоліпазу А₂, альфа-глюкозидазу, кардіопен, інгібітори протеаз [1]. Лікувальний ефект має мелітин (протизапальна та голіолітична дія), адоланін (знеболювальний ефект), адоланін (тонізує нервову систему), кірдіопен (протиаритмічна дія) [5,6].

При вжалюванні бджола виділяє 0,2-0,3 мг отрути, смертельна доза 500-1000 вжалювань одночасно. Головною перевагою апітерапії є багатозекторність впливу і м'яка дія на організм з мінімальною побічною дією, адже доза апітоксину підбирається індивідуально для кожного пацієнта.

Метою дослідження було порівняння ефективності апітерапії з найпоширенішими антиаритмічними засобами: аміодароном, соталолом, карведілолом, пропafenоном та хінідином.

Простежили ефективність апітерапії у 20 осіб з фібриляціями передсердь, резистент-

ними до лікування. Серед них було 17 чоловіків і 3 жінок у віці від 45 до 72 р. Курс бджоловжалювання тривав від 2 тижнів до одного-двох місяців, що визначалося важкістю форми аритмії. Лікування починалося з одного бджолиного вжалювання через день. Кількість бджоловжалювань поступово збільшувалася, досягаючи в окремих випадках 16-25 вжалювань за один раз (35 % пацієнтів). Курс лікування становив 120-160 вжалювань протягом 2 місяців. Контроль за ефективністю лікування здійснювався за допомогою холтеровського моніторингу. Лише в одного пацієнта виявилася підвищена чутливість до бджолиної отрути, внаслідок чого терапію було обмежено одним-двома бджоловжалюваннями через день.

Бджоловжалювання було ефективним у лікуванні всіх пацієнтів і дало самостійний або додатковий ефект на фоні протиаритмічної терапії. У 2-х пацієнтів з ФП, резистентної до антиаритмічних засобів, апітоксинотерапія зумовила тривалу (понад 6 міс.) ремісію. У решти пацієнтів приступи ФП стали рідшими, а ремісії – тривалішими. Часто аритмію вдавалося попередити профілактичним бджоловжалюванням (2-3 бджоловжалювання на тиждень) протягом кількох років.

Отже, на основі проведеного спостереження за впливом апітерапії на лікування персистуючої форми миготливої аритмії можна зробити висновок, що бджоловжалювання є ефективним методом лікування і профілактики фібриляції передсердь.

Надійшла до редакції 09.04.2009